

*Autentiškas vertimas
Vyriausybės kanceliarijos
Vyriausybės posėdžių skyrius
2025 11 14*

*Vyriausybės posėdžių skyriaus
vyriausioji specialistė
Vilma Butkevičienė*

LIETUVOS RESPUBLIKOS,
toliau – valstybė, paramos gavėja,
IR
ISLANDIJOS,
LICHTENŠTEINO KUNIGAİKŠTYSTĖS,
NORVEGIJOS KARALYSTĖS,
toliau – valstybės donorės,

toliau kartu – Šalys,

SUSITARIMO MEMORANDUMAS
DĖL 2021–2028 M. EEE FINANSINIO MECHANIZMO ĮGYVENDINIMO

Kadangi EEE susitarimo protokolu Nr. 38d, kuris į EEE susitarimą įtrauktas Europos Sąjungos, Islandijos, Lichtenšteino Kunigaikštystės ir Norvegijos Karalystės susitarimu dėl 2021–2028 m. EEE finansinio mechanizmo, nustatytas finansinis mechanizmas (toliau – 2021–2028 m. EEE finansinis mechanizmas), kuriuo valstybės donorės prisidės prie ekonominių ir socialinių skirtumų mažinimo Europos ekonominėje erdvėje;

kadangi 2021–2028 m. EEE finansiniu mechanizmu siekiama stiprinti valstybių donorių ir valstybės, paramos gavėjos, santykius siekiant abipusės naudos savo žmonėms;

kadangi ELPA valstybių Nuolatinio komiteto 2024 m. spalio 24 d. sprendimu Nr. 4/2024/SC valstybės donorės suteikė Finansinio mechanizmo komitetui, įsteigtam ELPA valstybių Nuolatinio komiteto 2004 m. birželio 3 d. sprendimu Nr. 4/2004/SC, įgaliojimus valdyti 2021–2028 m. EEE finansinį mechanizmą;

kadangi glaudesnis valstybių donorių ir valstybės, paramos gavėjos, bendradarbiavimas padės užtikrinti tvirtą, taikią ir klestinčią Europą, pagrįstą geru valdymu, demokratinėmis institucijomis, teisinės valstybės principu, pagarba žmogaus teisėms ir tvaria plėtra;

kadangi Šalys, siekdamos užtikrinti veiksmingą 2021–2028 m. EEE finansinio mechanizmo įgyvendinimą, susitaria nustatyti bendradarbiavimo pagrindą,

susitarė:

1 straipsnis

Tikslai

1. 2021–2028 m. EEE finansiniu mechanizmu iš esmės siekiama prisidėti prie ekonominių ir socialinių skirtumų mažinimo Europos ekonominėje erdvėje ir stiprinti dvišalius valstybių donorių ir valstybių, paramos gavėjų, santykius skiriant finansinių įnašų 2 dalyje išvardytiems teminiams prioritetams. Todėl šio Susitarimo memorandumo Šalys atrinka finansuotinas programas, kurios padėtų pasiekti šiuos tikslus.

2. Finansiniai įnašai skiriami šiems teminiams prioritetams skatinti:

- a) Europos žalioji pertvarka;
- b) demokratija, teisinė valstybė ir žmogaus teisės;
- c) socialinė įtrauktis ir atsparumas.

2 straipsnis

Teisinis pagrindas

Šis Susitarimo memorandumas aiškinamas kartu su toliau nurodytais su šiuo Susitarimo memorandumu 2021–2028 m. EEE finansinio mechanizmo teisinį pagrindą sudarančiais dokumentais:

- a) EEE susitarimo protokolu Nr. 38d dėl 2021–2028 m. EEE finansinio mechanizmo;
- b) 2021–2028 m. EEE finansinio mechanizmo įgyvendinimo reglamentu (toliau – Reglamentas), kurį valstybės donorės parengia vadovaudamosi protokolo Nr. 38d 9 straipsnio 4 dalimi;
- c) programų sutartimis, kurios bus sudarytos dėl kiekvienos programos; ir
- d) visomis vadovaujantis Reglamentu Finansinio mechanizmo komiteto priimtomis gairėmis.

3 straipsnis

Finansinė schema

1. Remiantis protokolo Nr. 38d 2 straipsniu, visa finansinio įnašo suma yra 1 805 mln. EUR, mokama metinėmis 257,86 mln. EUR dalimis laikotarpiu nuo 2021 m. gegužės 1 d. iki 2028 m. balandžio 30 d. imtinai.

2. Remiantis protokolo Nr. 38d 6 straipsniu, per 1 dalyje nurodytą laikotarpį valstybei, paramos gavėjai, iš viso skiriama 54 124 478 EUR.

3. Remiantis protokolo Nr. 38d 9 straipsnio 7 dalimi ir Reglamento 1.9 straipsniu, valstybių donorių valdymo išlaidos dengiamos iš pirmiau nurodytos bendros sumos. Išsamesnės nuostatos išdėstytos Reglamente. Valstybei, paramos gavėjai, skirtų lėšų neto suma yra 50 335 765 EUR.

4 straipsnis

Funkcijos ir pareigos

1. Valstybės donorės skiria lėšų valstybės, paramos gavėjos, pasiūlytoms tinkamoms finansuoti programoms, kurioms pritarė Finansinio mechanizmo komitetas, kurios skirtos protokolo Nr. 38d 3 straipsnio 1 dalyje nurodytiems teminiams prioritetams ir kurios atitinka protokolo Nr. 38d priede nurodytas programines sritis. Valstybės donorės ir valstybė, paramos gavėja, bendradarbiauja rengdamos koncepcijos aprašymus, kuriuose būtų apibrėžiama kiekvienos programos taikymo sritis ir numatomi rezultatai.

2. Valstybė, paramos gavėja, užtikrina visapusišką pagal 2021–2028 m. EEE finansinį mechanizmą remiamų programų bendrąjį finansavimą remiantis B priedu ir programų sutartimis.

3. Valstybė, paramos gavėja, užtikrina palankią aplinką netrukdomam Pilietinės visuomenės fondo veiklos įgyvendinimui valstybėje, paramos gavėjoje, ir nesiima jokių priemonių, kurios galėtų trukdyti fondo veiklos vykdytojams nepriklausomai atlikti savo funkcijas.

4. Finansinio mechanizmo komitetas valdo 2021–2028 m. EEE finansinį mechanizmą ir priima sprendimus dėl finansinės paramos skyrimo vadovaujantis Reglamento nuostatomis.

5. Komitetui padeda Finansinių mechanizmų valdyba (toliau – FMV). FMV veikia kaip valstybės, paramos gavėjos, kontaktinė institucija kasdienei 2021–2028 m. EEE finansinio mechanizmo veiklai.

5 straipsnis

Institucijų paskyrimas

Valstybė, paramos gavėja, įgaliojo nacionalinę koordinavimo instituciją veikti jos vardu. Nacionalinei koordinavimo institucijai tenka visa atsakomybė už 2021–2028 m. EEE finansinio mechanizmo tikslų pasiekimą, taip pat už 2021–2028 m. EEE finansinio mechanizmo įgyvendinimą valstybėje, paramos gavėjoje, pagal Reglamentą. Remiantis Reglamento 5.2 straipsniu, nacionalinė koordinavimo institucija, tvirtinančioji institucija ir audito institucija yra nurodytos A priede.

6 straipsnis

Daugiamečio programavimo schema

1. Remdamosi Reglamento 2.5 straipsniu, Šalys susitarė dėl įgyvendinimo schemos, kurią sudaro toliau nurodyti finansiniai ir turinio dalykai:

a) programų, dėl kurių susitarta, sąrašas, 2021–2028 m. EEE finansinio mechanizmo finansinis įnašas ir valstybės, paramos gavėjos, finansinis įnašas;

b) programų, jų tikslo (-ų), programų operatorių, skirtų lėšų sumos ir bendro finansavimo sumos pagal programas, dvišalių siekių, taip pat bet kurių ypatingų su programų įgyvendinimu susijusių interesų nustatymas;

c) sąlygos ir (arba) ypatingi interesai valstybės, paramos gavėjos, lygiu, susiję su tikslinėmis grupėmis, geografinėmis teritorijomis ar kitais klausimais;

d) prireikus donorų programos partnerių nustatymas;

e) prireikus tarptautinių partnerių organizacijų nustatymas; ir

f) iš anksto nustatytų projektų, kurie turi būti įtraukti į atitinkamas programas, nustatymas.

2. Įgyvendinimo schema pateikta B priede.

7 straipsnis

Lėšos dvišaliam bendradarbiavimui

Remdamasi Reglamento 4.6 straipsnio 1 dalimi, valstybė, paramos gavėja, atideda lėšas, skirtas valstybių donorų ir valstybės, paramos gavėjos, dvišaliam bendradarbiavimui stiprinti. Sutarta suma yra nurodyta B priede ir yra skiriama kaip lėšos dvišaliam bendradarbiavimui nacionaliniu ir programos lygmenimis. Nacionalinė koordinavimo institucija valdo lėšų dvišaliam bendradarbiavimui nacionaliniu lygmeniu naudojimą ir, remdamasi Reglamento 4.9 straipsnio

1 dalimi, sudaro Jungtinį Dvišalio bendradarbiavimo fondo komitetą. Programos operatoriai valdo jų programoms skirtų lėšų dvišaliam bendradarbiavimui naudojimą. Donorų partnerystės programų atveju sprendimus dėl lėšų dvišaliam bendradarbiavimui naudojimo programoje bendru sutarimu priima programos operatorius ir donorų programos partneris (-iai).

8 straipsnis

Šalies ataskaita

Remdamasi Reglamento 2.6 straipsniu, nacionalinė koordinavimo institucija teikia FMK metinę šalies ataskaitą dėl 2021–2028 m. EEE finansinio mechanizmo įgyvendinimo valstybėje, paramos gavėjoje. Šalies ataskaita teikiama FMK ne vėliau kaip kiekvienų metų kovo 10 d.

9 straipsnis

Metiniai posėdžiai

Remiantis Reglamento 2.7 straipsniu, rengiamas metinis FMK ir nacionalinės koordinavimo institucijos posėdis. Metiniame posėdyje FMK ir nacionalinė koordinavimo institucija įvertina per ankstesnius ataskaitinius laikotarpius padarytą pažangą, aptaria rizikas ir susitaria dėl bet kokių būtinų priemonių, kurių reikia imtis. Metinis posėdis yra forumas, kuriame aptariami abipusio intereso klausimai.

10 straipsnis

Priedų pakeitimas

1. A ir B priedai gali būti keičiami FMK ir nacionalinei koordinavimo institucijai pasikeičiant raštais.

2. Sukauptų sumų pervedimai, neviršijantys 10 % visų tinkamų finansuoti programos išlaidų, gali būti perkeliami iš vienos programos į kitą nekeičiant šio Susitarimo memorandumo priedų, su sąlyga, kad pakeitimui pritarė FMK pakeisdamas atitinkamas programų sutartis.

3. Be to, sutaupytos išlaidos ir projektams nepaskirtos sumos gali būti pervedamos lėšoms dvišaliam bendradarbiavimui nekeičiant šio Susitarimo memorandumo priedų ar be FMK pritarimo, su sąlyga, kad dėl tokio pervedimo buvo iš anksto konsultuojamasi su atitinkamos programos Bendradarbiavimo komitetu. Bet koks toks lėšų pervedimas iš programos nedaro poveikio programos tikslams ar rezultatams. Nacionalinė koordinavimo institucija nedelsdama praneša FMK apie tokius

pavedimus, o FMK atitinkamai atnaujina atitinkamas programų sutartis ir Dvišalio bendradarbiavimo fondo sutartį.

4. Visi pagal šio straipsnio 2 ir 3 dalis atlikti pavedimai nedaro poveikio jokiems ypatingiems interesams, sąlygoms, tikslams ar kitiems prioritetams, nurodytiems šiame Susitarimo memorandume, ir atitinka teisinio pagrindo nuostatas.

11 straipsnis

Kontrolė ir prieiga prie informacijos

Finansinio mechanizmo komitetas, ELPA auditorių valdyba ir jų atstovai turi teisę atlikti bet kokią techninę ar finansinę patikrinimą arba peržiūrą, kurie, jų nuomone, būtini siekiant kontroliuoti programų ir projektų planavimą, įgyvendinimą ir stebėjimą bei lėšų naudojimą. Valstybė, paramos gavėja, teikia visą būtiną pagalbą, informaciją ir dokumentus.

12 straipsnis

Reglamentavimo principai

1. Šio Susitarimo memorandumo įgyvendinimas visais aspektais reglamentuojamas Reglamentu ir vėlesniais jo pakeitimais.

2. 2021–2028 m. EEE finansinio mechanizmo tikslų siekiama glaudžiai bendradarbiaujant valstybėms donorėms ir valstybei, paramos gavėjai, laikantis bendrų vertybių ir pagarbos žmogaus orumui, laisvės, demokratijos, lygybės, teisinės valstybės principų ir pagarbos žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises. Per visus 2021–2028 m. EEE finansinio mechanizmo įgyvendinimo etapus Šalys sutinka taikyti aukščiausio lygio skaidrumą, atskaitomybę ir išlaidų efektyvumą, taip pat laikytis gero valdymo, partnerystės ir daugiapakopio valdymo, tvarios plėtros, lyčių lygybės ir nediskriminavimo principų.

3. Visos 2021–2028 m. EEE finansinio mechanizmo lėšomis finansuojamos programos ir veikla atitinka šias vertybes ir principus ir neremia veiklos, kuri gali jų neatitikti. Jų įgyvendinimas atitinka pagrindines teises ir pareigas, įtvirtintas atitinkamuose dokumentuose ir standartuose.

4. Valstybė, paramos gavėja, imasi aktyvių veiksmų siekdama užtikrinti šių vertybių ir principų paisymą visais 2021–2028 m. EEE finansinio mechanizmo įgyvendinimo lygmenimis.

13 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis Susitarimo memorandumas įsigalioja kitą dieną po to, kai jį pasirašo paskutinė Šalis.

Šis Susitarimo memorandumas pasirašomas keturiais originaliais egzemplioriais anglų kalba.

Pasirašyta [data] [vieta]

Lietuvos Respublikos vardu

.....

Pasirašyta..... [data]..... [vieta]

Islandijos vardu

.....

Pasirašyta..... [data]..... [vieta]

Lichtenšteino Kunigaikštystės vardu

.....

Pasirašyta..... [data]..... [vieta]

Norvegijos Karalystės vardu

.....

Nacionalinės valdymo ir kontrolės struktūros

1. Nacionalinė koordinavimo institucija

Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Investicijų departamentas (toliau – ID) veikia kaip nacionalinė koordinavimo institucija. ID direktorius veikia kaip nacionalinės koordinavimo institucijos vadovas.

ID yra atskiras Finansų ministerijos struktūrinis padalinys, kuris yra atskaitingas finansų viceministru.

Nacionalinės koordinavimo institucijos funkcijos ir pareigos nustatytos Reglamente, visų pirma jo 5.3 straipsnyje.

Nors nacionalinė koordinavimo institucija prisiima visą atsakomybę už savo funkcijas, nacionalinė koordinavimo institucija gali nustatyti tam tikras užduotis, už kurias yra atsakinga, kurias vykdys viešoji įstaiga Centrinė projektų valdymo agentūra (toliau – CPVA). Šių užduočių apimtis nustatoma finansų ministro įsakymu ir nurodoma Valdymo ir kontrolės sistemos aprašyme.

2. Tvirtinančioji institucija

Valstybės išdo departamentas (toliau – VID) Finansų ministerijoje veikia kaip tvirtinančioji institucija. VID direktorius veikia kaip tvirtinančiosios institucijos vadovas.

VID yra atskiras Finansų ministerijos struktūrinis padalinys, kuris yra atskaitingas finansų viceministru.

Tvirtinančiosios institucijos funkcijos ir pareigos nustatytos Reglamente, visų pirma jo 5.4 ir 12.3 straipsniuose.

Nors tvirtinančioji institucija prisiima visą atsakomybę už savo funkcijas, tam tikros užduotys finansų ministro įsakymu pavedamos CPVA ir nurodomos Valdymo ir kontrolės sistemos aprašyme.

Tvirtinančioji institucija veikia nepriklausomai nuo programos operatoriaus ir audito institucijos.

3. Audito institucija

Finansų ministerijos Audito departamentas (toliau – AD) veikia kaip audito institucija. AD direktorius veikia kaip audito institucijos vadovas.

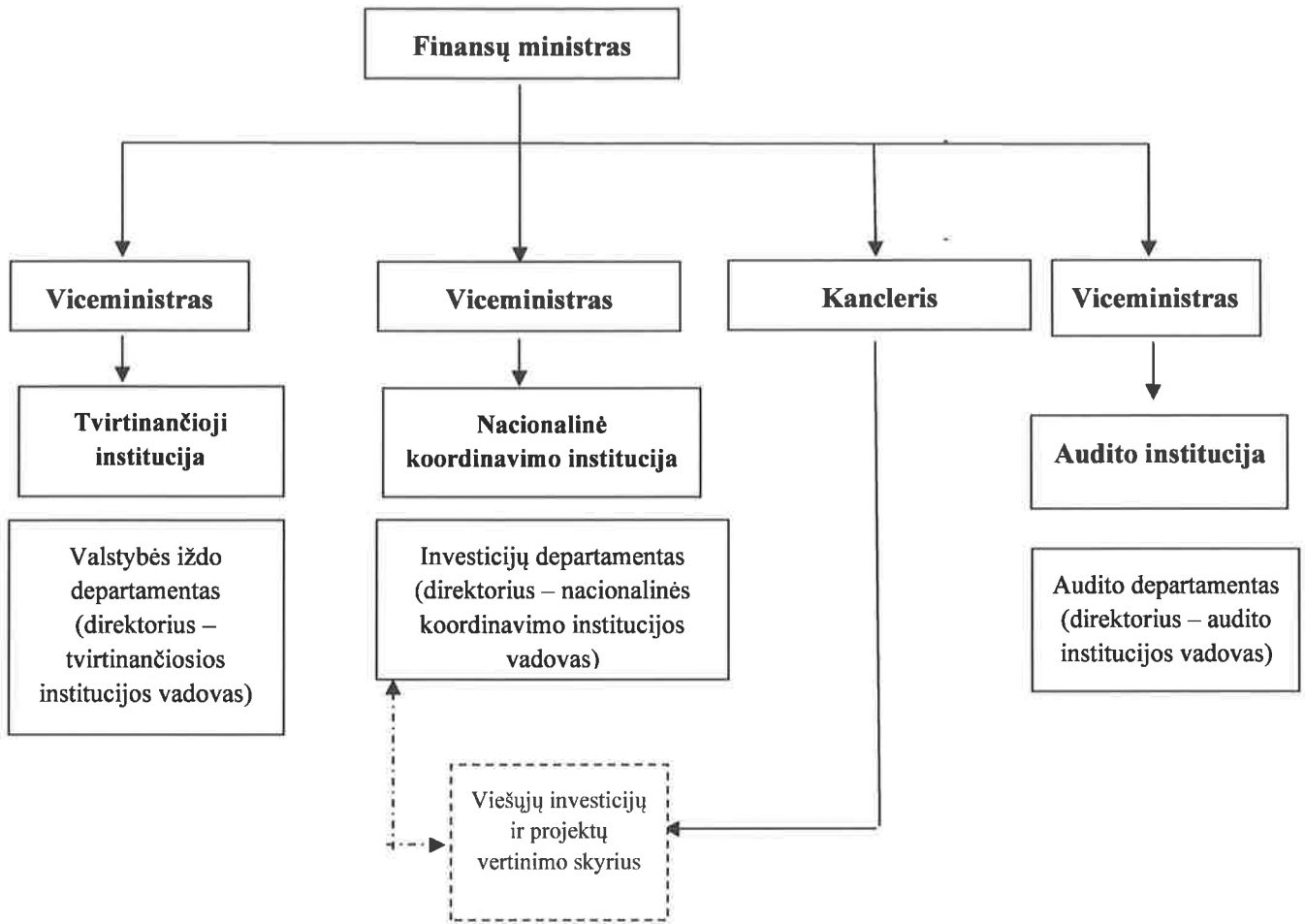
AD yra atskiras Finansų ministerijos struktūrinis padalinys, kuris yra tiesiogiai atskaitingas finansų viceministrui.

Audito institucijos funkcijos ir pareigos nustatytos Reglamente, visų pirma jo 5.5 straipsnyje.

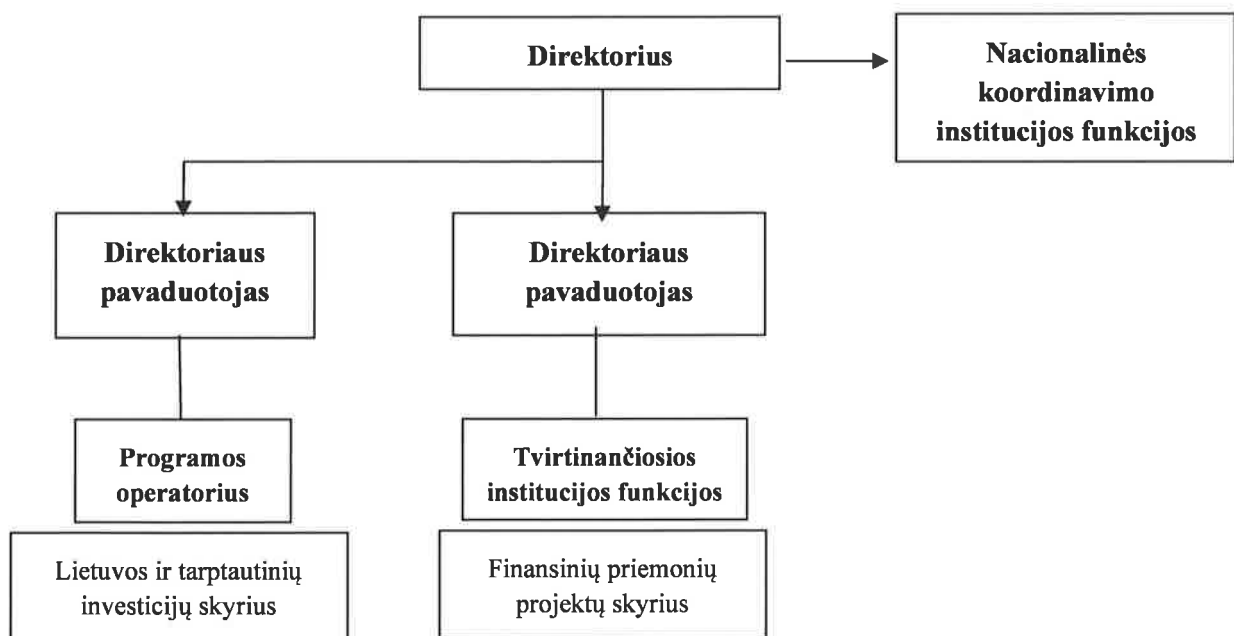
Audito institucija peržiūri užduočių funkcinį atskyrimą CPVA viduje, ypač kiek tai susiję su tvirtinančiosios institucijos užduotimis.

Audito institucija veikia nepriklausomai nuo nacionalinės koordinavimo institucijos ir tvirtinančiosios institucijos.

4. Organizacinės struktūros schema (Finansų ministerija)

Organizacinės struktūros schema (CPVA)

Įgyvendinimo schema

Remdamosi Reglamento 2.5 straipsniu, šio Susitarimo memorandumo Šalys susitarė dėl šiame priede pateiktos įgyvendinimo schemos.

1. Įgyvendinimo schemos finansiniai parametrai

	Lietuva	EEE FM įnašas	Nacionalinis įnašas
	Programos		
1.	Civilinė sauga	46 000 000 EUR	8 117 647 EUR
	Kitos skirtos lėšos		
	Techninė parama valstybei, paramos gavėjai (1.10 str.)	1 580 435 EUR	Netaikoma
	Rezervas projektams užbaigti pagal 2014–2021 m. FM (1.11 str.)	Netaikoma	Netaikoma
	Lėšos dvišaliam bendradarbiavimui nacionaliniu lygmeniu (4.7 str.)	2 455 329 EUR	Netaikoma
	Lėšos dvišaliam bendradarbiavimui programos lygmeniu (4.10 str.)	300 000 EUR	Netaikoma
	Lietuvai skirtos grynosios lėšos	50 335 764 EUR	8 117 647 EUR

2. Sąlygos

Netaikoma.

3. Ypatingi interesai

Programai skirta lėšų dvišaliam bendradarbiavimui suma įtraukiama į programos sutartį. Iš anksto nustatytai dvišalei bendradarbiavimo iniciatyvai dėl politikos, atsižvelgiančios į

lyčių aspektą, Lietuvoje ir dalyvavimui Sinergijos tinkle prieš smurtą dėl lyties ir artimoje aplinkoje skiriama ne daugiau kaip 2 mln. EUR iš lėšų dvišaliam bendradarbiavimui nacionaliniu lygmeniu.

Remiantis Reglamento 8.11 straipsnio 4 dalimi, techninei paramai skiriama 2,92 % lėšų, atsižvelgiant į nacionalinės koordinavimo institucijos prašymą ir pateiktus pagrindimus. Nacionalinė koordinavimo institucija užtikrina, kad visos skirtos lėšos yra reikalingos nacionalinės koordinavimo institucijos, tvirtinančiosios institucijos ir audito institucijos užduotims atlikti.

Programai ir dvišaliam bendradarbiavimui skirtos sutartos lėšos apima EEE finansinio mechanizmo įnašą Lietuvai, susijusį su iššūkiais, kilusiais dėl invazijos į Ukrainą, kuris sudaro 2 998 586 EUR. Finansavimas visų pirma skiriamas pagal programą vykdomiems projektams remti, o planuojamas šių lėšų naudojimas apibrėžiamas koncepcijos aprašyme.

Lyčių lygybė ir skaitmeninimas bus įtraukti į programą. Koncepcijos aprašyme apibrėžiama, kaip tai bus įgyvendinta.

4. Esminiai įgyvendinimo schemos parametrai

Toliau aprašyta programa bus įgyvendinama pritarus FMK, vadovaujantis Reglamento 6.3 straipsniu.

A. Civilinė sauga

<i>Programos tikslas:</i>	Didinti atsparumą nelaimėms
<i>Programai skirtos mechanizmų lėšos:</i>	46 000 000 EUR
<i>Programos bendrasis finansavimas:</i>	8 117 647 EUR
<i>Programos operatorė:</i>	Viešoji įstaiga Centrinė projektų valdymo agentūra
<i>Donorų programos partneriai:</i>	Norvegijos civilinės saugos direktoratas Norvegijos sveikatos direktoratas
<i>Tarptautinė partnerio organizacija (-os):</i>	Netaikoma
<i>Programos sritis:</i>	Nelaimių prevencija ir pasirengimas joms
<i>Programos ypatingos sąlygos:</i>	Netaikoma

*Programos ypatingi
interesai:*

Programa prisidedama prie geresnio pasirengimo nelaimėms ir visuomenės atsparumo didinimo Lietuvoje. Įgyvendinant šią programą sprendžiamos problemos, kylančios dėl invazijos į Ukrainą.

Lietuvos vidaus reikalų ministerija, Lietuvos sveikatos apsaugos ministerija ir Lietuvos kultūros ministerija veikia kaip programos partnerės.

Norvegijos civilinės saugos direktoratas veikia kaip pagrindinis donorų programos partneris. Norvegijos sveikatos direktoratas veikia kaip donorų programos partneris programos sveikatos komponentų klausimais.

Programa remia iš anksto nustatytus projektus, kuriais siekiama pagerinti sveikatos priežiūros sistemų parengtį ir atsparumą, įskaitant gebėjimų stiprinimą bendradarbiaujant su Norvegijos sveikatos direktoratu. Rengiant koncepcijos aprašymą, nagrinėjamos bendradarbiavimo su kitais donorų projekto partneriais galimybės.

Koncepcijos aprašymo rengimo etape, bendradarbiaujant su donorų projekto partneriais, parengiamas iš anksto nustatytas projektas, skirtas psichinei sveikatai ir psichologiniam atsparumui stiprinti, siekiant pagerinti pasirengimą nelaimėms. Palengvinamas bendradarbiavimas su vietos subjektais, įskaitant pilietinę visuomenę.

Apie 10 mln. EUR skiriama nelaimių prevencijai ir pasirengimui joms, įskaitant visuomenės mokymą, taip pat darbuotojų, atsakingų už krizių valdymą ir pasirengimą, gebėjimams stiprinti. Palengvinamas bendradarbiavimas su pilietine visuomene.

Dalyvaujant Lietuvos kultūros ministerijai ir bendradarbiaujant su donorų projektų partneriais, iš anksto nustatytas projektas, skirtas gebėjimams ir pasirengimui kultūros paveldo apsaugai ginkluotojo konflikto ir kitų ekstremaliųjų situacijų atveju stiprinti, bus parengtas skiriant ne mažesnę kaip 1 400 000 EUR skirtų lėšų pagal programą.

Investicijų į infrastruktūrą ir įrangą (kietosios priemonės) finansavimo dydis yra ne didesnis kaip 65 % visų tinkamų finansuoti programos išlaidų. Galutinis dydis nustatomas programos sutartyje.